

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2023
ME ZGJEDHJE – SESIONI I
SKEMA E VLERËSIMIT

LËNDA: FIZIKË

Varianti A

Shënim:

- Vlerësuesit e testeve janë trajnuar, që të vlerësojnë çdo përpjekje të nxënësit dhe të jenë të kujdesshëm, sidomos në pyetjet me zhvillim dhe arsyetim, që kanë më shumë se një mundësi zgjidhjeje.
- Çdo zgjidhje e dhënë nga nxënësit ndryshe nga skema e vlerësimit, por që komisioni i vlerësimit e gjykon si të , do të marrë pikët përkatëse.
- Përgjigjet e sakta për pyetjet me alternativa vlerësohen me 1 pikë.

Përgjigjet e sakta për pyetjet me alternativa

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alternativa e	D	A	C	A	C	B	A	A	C	C
Pyetja	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Alternativa e	B	B	C	A	B	D	B	C	D	D

Pyetjet me zhvillim dhe arsyetim

Pyetja 21   **2 pikë**

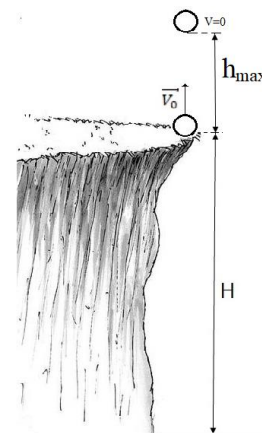
Përgjigje:

Guri ngjitet deri në pikën më të lartë ($h_{\max}$) me lëvizje drejtvizore njëtrajtësisht të ngadalësuar, zbret deri në nivelin fillestar (maja e shkëmbit) dhe pastaj vazhdon rënien deri sa prek tokën . $l = 2h_{\max} + H$ (1)

Në formulën $v^2 - v_0^2 = 2gh$ kur trupi arrin në pikën më të lartë të ngjitjes $v = 0$ kemi:

$$-v_0^2 = -2gh_{\max} \text{ nga ku: } h_{\max} = \frac{v_0^2}{2g} = 20m .$$

Duke zëvendësuar vlerat e gjetura në ekuacionin (1) marrim $l = 120m$.

- 2 pikë** Nëse nxënësi gjen lartësinë maksimale të ngjitjes dhe rrugën e plotë të përshkruar nga guri.
1 pikë Nëse nxënësi gjen vetëm lartësinë maksimale të ngjitjes **OSE** tregon trajektoren që ka përshkruar guri.
0 pikë Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 22 **3 pikë**

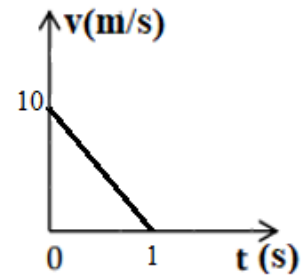
Përgjigje:

Lëvizja që kryen makina gjatë frenimit është lëvizje drejtvizore njëtrajtësisht e ngadalësuar me nxitim konstant $a = -10 \text{ m/s}^2$, $v_0 = 36 \text{ km/h} = 10 \text{ m/s}$ dhe meqenëse ndalon $v = 0$.

a) Zëvendësojmë të dhënat në: $v^2 - v_0^2 = 2ax$ dhe gjejmë $x=5\text{m}$

b) Koha për të cilën makina ka frenuar $v = v_0 + at$ ku $t = \frac{v-v_0}{a} = 1\text{s}$

c) Në grafikun $v(t)$ caktojmë $v_0=10\text{m/s}$ në $t_0=0$ dhe $v=0$ në $t_1=1\text{s}$

- 3 pikë** Nëse nxënësi gjen largësinë e përshkruar deri në ndalim ,kohën e ndalimit dhe ndërton grafikun shpejtësi-kohë.
2 pikë Nëse nxënësi gjen largësinë e përshkruar deri në ndalim dhe kohën e ndalimit **OSE** gjen kohën e ndalimit dhe ka ndërtuar grafikun.
1 pikë Nëse nxënësi gjen vetëm largësinë e përshkruar deri në ndalim **OSE** kohën e ndalimit.
0 pikë Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 23 **4 pikë**

Përgjigje:

Vizatojmë forcat në figurë.

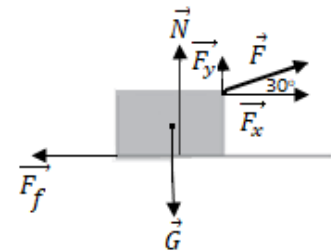
Zbatojmë ligjin e parë të Njutonit për trupin: $\vec{F}_x + \vec{F}_y + \vec{N} + \vec{G} + \vec{F}_f = 0$

Projektojmë sipas ox : $F_x - F_f = 0$ (1) ku $F_f = \mu N$

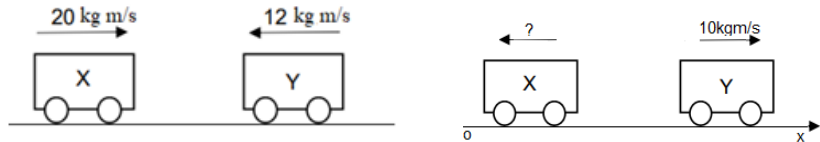
sipas oy : $N + F_y - G = 0$ (2)

Në ekuacionin (2) zëvendësojmë vlerat për $G = m \cdot g$; $F_y = F \cdot \sin 30^\circ$ dhe gjejmë $N = 90\text{N}$.

Nga ekuacionin (1) $F_x = \mu N$ sjell $\mu = \frac{F_x}{N}$ zëvendësojmë $F_x = F \cdot \cos 30^\circ$ dhe gjejmë $\mu = 0.1$

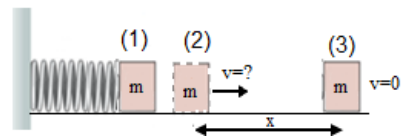
- 4 pikë** Nëse nxënësi gjen vlerën për forcën e kundërveprimit dhe të koeficientit të fërkimit.
3 pikë Nëse nxënësi ka vizatuar forcat, ka zbatuar ligjin e parë të Njutonit dhe ka gjetur forcën e kundërveprimit **OSE** ka vizatuar forcat, ka zbatuar ligjin e parë të Njutonit dhe ka gjetur koeficientin e fërkimit.
2 pikë Nëse nxënësi vizaton forcat në figurë dhe zbaton ligjin e parë të Njutonit.
1 pikë Nëse nxënësi vizaton forcat në figurë.
0 pikë Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 24   **2 pikë****Përgjigje:**

Nga figura identifikojmë impulsjet për secilën karrocë.

Impulsi i sistemit para goditjes: $\vec{p}_s = \vec{p}_X + \vec{p}_Y$ ose i projektuar sipas ox: $p_s = p_X - p_Y$ gjejmë $p_s = 8 \text{ kgm/s}$ Zbojmë ligjin e ruajtjes së impulsit $\vec{p}_s = \vec{p}'_s$ ku $p'_Y = 10 \text{ kgm/s}$ dhe gjejmë $p'_X = 2 \text{ kgm/s}$ **2 pikë**

Nëse nxënësi gjen impulsin e sistemit para goditjes dhe impulsin e karrocës X pas goditjes.

1 pikëNëse nxënësi gjen impulsin e sistemit para goditjes **OSE** impulsin e karrocës X pas goditjes.**0 pikë**Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.**Pyetja 25**   **3 pikë****Përgjigje:**

Zbojmë ligjin e ruajtjes dhe shndërrimit të energjisë në mungesë të fërkimit për sistemin sustë-trup nga gjendja

(1) në (2): $E_{M1} = E_{M2}$ ose $E_{pe1} = E_{k2}$ ku $\frac{kx^2}{2} = \frac{mv^2}{2}$ duke zëvendësuar gjejmë $v = 4 \text{ m/s}$ Zbojmë teoremën e energjisë kinetike nga gjendja (2) në (3). $E_{k3} - E_{k2} = A_f$ $E_{k3} = 0$ gjejmë $A_{ff} = -4 \text{ J}$ Gjejmë zhvendosjen e trupit deri sa ndalon: $-A_{ff} = -\mu mgx$ nga ku: $x = 8 \text{ m}$ **3 pikë**

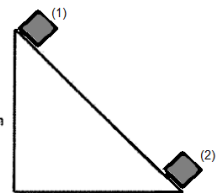
Nëse nxënësi gjen shpejtësinë e trupit kur shkëputet nga susta, punën e forcës së fërkimit dhe zhvendosjen e trupit derisa ndalon.

2 pikëNëse nxënësi gjen shpejtësinë e trupit kur shkëputet nga susta dhe zhvendosjen e trupit derisa ndalon **OSE** shpejtësinë e trupit kur shkëputet nga susta dhe punën e forcës së fërkimit.**1 pikë**

Nëse nxënësi gjen shpejtësinë e trupit kur shkëputet nga susta.

0 pikëNëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.**Pyetja 26**   **2 pikë****Përgjigje e plotë:**Zbojmë ligjin e ruajtjes dhe shndërrimit të energjisë në mungesë të fërkimit për trupin: $E_{M1} = E_{M2}$ $E_{p1} = E_{k2}$ dhe gjejmë $v_2 = 10 \text{ m/s}$ .Duke ditur se: $\Delta E_{pg} = mg\Delta h$ gjejmë $\Delta E_{pg} = 100 \text{ J}$.**2 pikë**

Nëse nxënësi gjen shpejtësinë e bllokut në fund të rrafshit të pjerrët dhe ndryshimin e energjisë potenciale gravitacionale të tij.

1 pikëNëse nxënësi gjen shpejtësinë e bllokut në fund të rrafshit të pjerrët **OSE** ndryshimin e energjisë potenciale gravitacionale të tij.**0 pikë**Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 27**3 pikë****Përgjigje:**

Identifikojmë nga grafiku se gazi kryen proces izobarik $P=\text{konstante}$. Nxjerrim të dhënat nga grafiku.

Nga formula e procesit izobarik $\frac{V_A}{T_A} = \frac{V_B}{T_B}$ përcaktojmë $T_B = 900K$

Gjejmë punën e kryer nga gazi $A = p(V_B - V_A)$ $A=1200J$

Nga parimi i parë i termodinamikës $Q=A+\Delta U$ $\Delta U=800J$

3 pikë Nëse nxënësi gjen temperaturën e gazit në fund të procesit, punën që ai kryen dhe ndryshimin e energjisë së brendshme të tij.

2 pikë Nëse nxënësi gjen temperaturën e gazit në fund të procesit dhe punën që ai kryen.

1 pikë Nëse nxënësi gjen temperaturën e gazit në fund të procesit **OSE** punën që ai kryen.

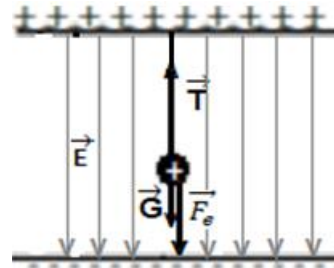
0 pikë Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 28**4 pikë****Përgjigje:**

Vizatojmë vijat e intensitetit të fushës elektrike.

Përcaktojmë U me formulën: $E = \frac{U}{d}$ nga ku: $U=9V$

Vizatojmë forcat mbi ngarkesën, gjejmë $G=mg$ dhe $F_e=Eq$ dhe me formulën $T = G + F_e$ gjejmë $T=1N$

4 pikë Nëse nxënësi vizaton vijat e intensitetit të fushës elektrike, gjen diferencën e potencialit, forcën e fushës elektrike dhe forcën e tensionit të fijes.

3 pikë Nëse nxënësi vizaton vijat e intensitetit të fushës elektrike, gjen diferencën e potencialit, forcën e fushës elektrike dhe ka vizatuar forcat mbi ngarkesë.

2 pikë Nëse nxënësi vizaton vijat e intensitetit të fushës elektrike, gjen diferencën e potencialit **OSE** vizaton vijat e intensitetit të fushës elektrike dhe forcat mbi ngarkesë.

1 pikë Nëse nxënësi vizaton vijat e intensitetit të fushës elektrike **OSE** gjen diferencën e potencialit **OSE** vizaton forcat mbi ngarkesë **OSE** gjen forcën e fushës elektrike.

0 pikë Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 29**2 pikë****Përgjigje:**

Përcaktojmë ngarkesën që kalon në përcjellës me formulën $I = \frac{q}{t} \Rightarrow q = I \cdot t$ dhe gjejmë $q=240C$.

Zbatojmë ligjin e Xhaul-Lencit dhe gjejmë nxehtësinë e çliruar në përcjellës: $Q = I^2 \cdot R \cdot t$ dhe gjejmë $Q = 4800J$

2 pikë

Nëse nxënësi gjen ngarkesën që kalon në sipërfaqen e prerjes tërthore të përcjellësit dhe nxehtësinë e çliruar në përcjellës.

1 pikë

Nëse nxënësi gjen ngarkesën që kalon në sipërfaqen e prerjes tërthore të përcjellësit **OSE** nxehtësinë e çliruar në përcjellës.

0 pikë

Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 30**4 pikë****Përgjigje:**

Përcaktojmë rezistencën ekuivalente në qark duke ditur se R_2 dhe R_3 janë në paralel gjejmë $R_{23} = 20 \Omega$. Meqenëse R_{23} në seri me R_1 gjejmë $R_e = 40\Omega$.

Zbatojmë ligjin e Omit për të gjetur rrymën e plotë në qark: $I_p = \frac{\varepsilon}{R_e} = 0.9A$

Përcaktojmë rrymën në rezistencën R_1 : $I_1 = I_p = 0.9A$ dhe me ligjin e Omit për një pjesë të qarkut gjejmë:
 $U_1 = R_1 \cdot I_1 = 18V$

Gjejmë tensionin në rezistencën R_2 dhe R_3 ku $U_2 = U_3 = 18V$ dhe me ligjin e Omit për një pjesë të qarkut gjejmë:

$$I_2 = \frac{U_2}{R_2} = \frac{18V}{30\Omega} = 0.6A \text{ dhe } I_3 = \frac{U_3}{R_3} = \frac{18V}{60\Omega} = 0.3A$$

4 pikë

Nëse nxënësi gjen rezistencën ekuivalente, rrymën e plotë, tensionin dhe rrymën në çdo rezistencë.

3 pikë

Nëse nxënësi gjen rezistencën ekuivalente, rrymën e plotë, tensionin dhe rrymën në njërin prej rezistencave **OSE** gjen rezistencën ekuivalente, rrymën e plotë dhe tensionin në çdo rezistencë **OSE** gjen rezistencën ekuivalente, rrymën e plotë dhe rrymën në çdo rezistencë.

2 pikë

Nëse nxënësi gjen rezistencën ekuivalente dhe rrymën e plotë.

1 pikë

Nëse nxënësi gjen rezistencën ekuivalente.

0 pikë

Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 31   **2 pikë****Përgjigje:**

Zbatojmë ligjin e Faradeit: $\varepsilon_{in} = -N \frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ (1)

Njehsojmë $\Delta\Phi = S \cdot \cos \alpha \cdot (B_2 - B_1)$ ku $\alpha = 0^\circ$ dhe gjejmë $\Delta\Phi = 0.016Wb$

Zëvendësojmë tek (1) dhe gjejmë $\varepsilon_{in} = 4V$

- 2 pikë**   Nëse nxënësi gjen ndryshimin e fluksit dhe f.m.e. të induktuar **OSE** f.m.e. të induktuar.
1 pikë   Nëse nxënësi gjen ndryshimin e fluksit .
0 pikë   Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 32   **2 pikë****Përgjigje:**

Zbatojmë formulën $F_L = q \cdot v \cdot B \cdot \sin \alpha$ ku dallojmë që $\alpha = 90^\circ$ meqenëse elektroni hyn pingul me vijat e induksionit të fushës magnetike dhe gjejmë $F_L = 0.4 \cdot 10^{-12} N$.

Tregojmë që $F_L = F_{qs}$ pra, $q \cdot v \cdot B \cdot \sin \alpha = \frac{m \cdot v^2}{r}$ dhe gjejmë $r = 22.5 \cdot 10^{-5} m$

- 2 pikë**   Nëse nxënësi gjen forcën e Lorencit dhe rrezen e trajektores.
1 pikë   Nëse nxënësi gjen forcën e Lorencit **OSE** rrezen e trajektores.
0 pikë   Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 33   **3 pikë****Përgjigje:**

Gjejmë frekuencën këndore me formulën $\omega = \frac{2\pi}{T} = 4\pi rad/s$.

Kur lavjerrësi kalon në pozicion e ekuilibrit ka shpejtësi maksimale : $v_{max} = A \cdot \omega$ dhe gjejmë: $v_{max} = 0.628 m/s$.
 Shkruajmë ekuacionin e zhvendosjes: $x = 0.05 \cos 4\pi t$ (m).

- 3 pikë**   Nëse nxënësi gjen frekuencën këndore, shpejtësinë në pozicionin e ekuilibrit dhe shkruan ekuacionin e zhvendosjes.
2 pikë   Nëse nxënësi gjen frekuencën këndore dhe shpejtësinë në pozicionin e ekuilibrit **OSE** gjen frekuencën këndore dhe shkruan ekuacionin e zhvendosjes **OSE** gjen shpejtësinë në pozicionin e ekuilibrit dhe shkruan ekuacionin e zhvendosjes.
1 pikë   Nëse nxënësi gjen frekuencën këndore **OSE** shpejtësinë në pozicionin e ekuilibrit **OSE** shkruan ekuacionin e zhvendosjes.
0 pikë   Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 34   **2 pikë****Përgjigje:**

Identifikojmë nga figura numrin e valëve $n=3$ dhe gjejmë gjatësinë e valës $\lambda = \frac{0.15m}{3} = 0.05m$.

Zbatojmë formulën $v = \frac{d}{t} = \frac{0.15m}{5s}$ dhe gjejmë shpejtësinë e valës $v=0.03m/s$.

Zbatojmë ekuacionin e valës $v=\lambda \cdot f$ dhe gjejmë frekuencën $f=0.6Hz$.

2 pikë   Nëse nxënësi gjen gjatësinë e valës, shpejtësinë e valës dhe frekuencën e saj.

1 pikë   Nëse nxënësi gjen gjatësinë e valës **OSE** shpejtësinë e valës .

0 pikë   Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.

Pyetja 35   **2 pikë****Përgjigje:**

Identifikojmë nga figura këndin e rënies $\alpha= 20^\circ$ dhe këndin e përthyerjes $\beta=13^\circ$.

Zbatojmë ligjin e përthyerjes së dritës për kalimin ajër-mjedis: $n_1 \cdot \sin\alpha=n_2 \cdot \sin\beta$ dhe gjejmë: $n_2=1.5$.

Përdorim formulën për treguesin e thyerjes : $n = \frac{c}{v} \Rightarrow v = \frac{c}{n}$ dhe gjejmë shpejtësinë e përhapjes së dritës në mjedisin transparent $v=2 \cdot 10^8$ m/s.

2 pikë   Nëse nxënësi gjen treguesin e përthyerjes për mjedisin transparent dhe shpejtësinë e përhapjes së dritës në këtë mjedis.

1 pikë   Nëse nxënësi gjen treguesin e përthyerjes për mjedisin transparent **OSE** shpejtësinë e përhapjes së dritës në këtë mjedis.

0 pikë   Nëse nxënësi e ka zgjidhur në mënyrë të gabuar **OSE** nuk ka shkruar fare në hapësirën e caktuar në dispozicion për zgjidhjen.